

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

13.02.2012 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[Вестник Капитал дейли](#)

✓ Тристранката ще обсъди идеи за промени в осигуряването

http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2012/02/13/1764878_tristrankata_shte_obsudi_idei_za_promeni_v/

Осигурителните вноски, обезщетенията при безработица и пенсиите ще обсъди днес Националният съвет за тристранно сътрудничество, съобщи правителствената информационна служба.

На съвета, в който участват представители на работодателските организации, синдикатите и правителството ще бъдат разгледани предложенията на бизнеса и профсъюзите за стабилизиране на осигурителната система, подобряване, контрола и развитието на пенсионната система, както и предложения за промени в Кодекса на труда за подобряване на социалния диалог. Това е първото заседание на тристранката след приемането на промените в кодекса, които изключиха Българската търговско-промишлена палата от право на участие в нея. Причината е, че тя изпълнява някои дейности, възложени ѝ по закон, и следователно според новите текстове не може да бъде национално представителна организация на бизнеса.

В дневния ред на заседанието са включени още и проект на постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за елементите на възнаграждението и за доходите, върху които се правят осигурителни вноски; проект на постановление на Министерския съвет за изменение и допълнение на Наредбата за общественото осигуряване на самоосигуряващите се лица, българските граждани на работа в чужбина и морските лица.

Ще се обсъди и внесено от Асоциацията на индустриалния капитал предложение на Българска браншова камара "Машиностроене" и синдикалните организации в този отрасъл за борба със сивата икономика.

Важни обществено-икономически и политически теми

[Вестник Класа](#)

✓ Синдикатите и работодателите с право на законодателна инициатива

http://www.klassa.bg/news/Read/article/195213_%D0%A1%D0%B8%D0%BD%D0%B4%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%B8+%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D1%81+%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE+%D0%BD%D0%B0+%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B4%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%BB%D0%BD%D0%B0+%D0%B8%D0%BD%D0%B8%D1%86%D0%B8%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0

Синдикатите и работодателите са поискали от премиера Бойко Борисов възможност за законодателна инициатива.

Новината съобщи за „Класа“ президентът на КНСБ Пламен Димитров.

Той и лидерът на „Подкрепа“ Константин Тренчев са провели среща с Борисов на 10 февруари. На нея те са поставили като условие за връщане в Националният съвет за тристранно сътрудничество (НСТС) въпросите, по които синдикалните и работодателските организации имат консенсус, да влизат директно за гласуване в Министерския съвет и Народното събрание, без да се обсъждат в тристранката. Това все пак ще важи само за казуси, по които държавата изрично е поискала становището на социалните партньори.

Синдикатите се връщат в НСТС още днес, за да обсъдят казуса, който вероятно ще влезе като промяна в Кодекса на труда.

Така ще се подобри взаимодействието ни с управляващите и ролята ни в социалния диалог ще придобие повече смисъл, казва президентът на КНСБ. Както е известно, преди три месеца синдикатите напуснаха със скандал НСТС след конфликт с председателя на тристранката Симеон Дянков.

Предложението за своеобразната законодателна инициатива е било съгласувано и с работодателите, потвърди пред „Класа“ председателят на Българската стопанска камара Божидар Данев.

Като аргумент синдикатите сочат и европейското законодателство, според което когато европейските социални партньори генерират консенсус по даден проблем, той влизал директно за гласуване в парламента или Европейския съвет, все едно е предложение на Еврокомисията.

Другата значима промяна, която искат от КНСБ и „Подкрепа“, е НСТС да не може да бъде заобикалян чрез парламента. Досега много често предложения за промени в Кодекса на труда и в сферата на социалното осигуряване били предлагани директно от депутати, вместо от Министерския съвет. По този начин властта хитро финтирала синдикатите и работодателите, които оставали в неведение и без възможност да отреагират.

Според предложенията на социалните партньори, срещнали одобрение от Борисов, ако депутат поиска законодателна промяна от компетенциите на синдикатите и работодателите, то председателят на водещата парламентарна комисия ще бъде длъжен да поиска становището на НСТС. Чак след това то ще може да бъде гласувано в зала, като все пак нямало да има гаранция, че Народното събрание ще се съобрази с мнението на социалните партньори.

„Дали народните представители ще го вземат предвид, или просто ще го изхвърлят в кошчето, си е тяхна работа“,

коментира президентът на КНСБ Пламен Димитров.

Другата важна тема, по която синдикатите ще настояват за спешни мерки, ще бъде отново пенсионната реформа. Укриването на осигуровки и плащането под масата от страна на работодателите да бъде криминализирано, е най-важната мярка, която следва да предприеме държавата, смята Пламен Димитров.

✓ Средната класа у нас ударно затъва в дългове

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/195224-%D0%A1%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B0%D1%82%D0%B0+%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D1%81%D0%B0+%D1%83+%D0%BD%D0%B0%D1%81++%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%80%D0%BD%D0%BE+%D0%B7%D0%B0%D1%82%D1%8A%D0%B2%D0%B0+%D0%B2+%D0%B4%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%B5>

Средната класа у нас все повече затъва в дългове и все по-трудно се оправя с плащането дори на комунални месечни сметки. Това сочи анализ на Асоциацията на колекторските агенции в България към края на януари. Противно на масовото схващане, че по-бедните хора плащат по-трудно задълженията си, се оказва, че все по-често длъжникът е на възраст между 40 и 50 години, жител на голям град - София, Варна и Бургас. Преди години е достигнал висок стандарт, бил е зареден с оптимизъм и е теглил голям кредит наред с ползването на редица други скъпи услуги. С настъпването на кризата обаче му става все по-трудно да покрива всички разходи.

„Българите със среден доход не отчетоха намаляването на приходите си навреме и продължиха да живеят според достигнатия в хубавите икономически години стандарт, на практика на ръба на своите възможности. За тях и минималната промяна на планираните плащания означава изпадане в задължнялост“, коментира Райна Миткова-Тодорова, председател на АКАБГ. И ако загубата на колата е въпрос за престиж, то неплащането по кредитните карти или другите продукти на лизинг остава скрито, което автоматично води до ниска събираемост на тези дългове, посочва още експертът. Оказва се също така, че ако за ползващите услуги на топлофикационните дружества плащанията търпят отлагане, то тези, които се отопляват на ток, са на практика без избор. При недостиг на средства най-често се пропускат плащанията по кредитните карти и лизингите. В същото време след три години на криза хората с минимални доходи са се научили по-прецизно да си правят сметката и трайно са спрели да потребяват стоки и услуги, които не могат да си позволят.

Според анализа на АКАБГ високите сметки за ток и за медицински услуги са посочени от домакинствата като основните причини за забавянето на плащания по кредити или лизинги. Всяко второ домакинство пък бави своите плащания заради косвения ефект от голямата междуфирмена задължнялост, която води до забавянето на заплатите. По данни на асоциацията едва в 12 на сто от случаите причината за неплащане е безработица, докато във всички останали става въпрос за лошо планиране на разходите и надскачане на възможностите. Вноските от над 2000 лева например се плащат изключително рядко - едва в 24% от случаите, разказва Райна Миткова-Тодорова. Експертите смятат, че тежката зима ще постави в риск и някои от редовните платци и ще са им необходими 3 до 6 месеца, за да възстановят финансовия си баланс.

На първо място, потребителите биха свили разходите си за вода и топлофикация, след това за някоя от вноските им за бърз кредит или лизинг на стоки за дома. В Топ 5 на отложените сметки, които не са успели да попаднат в бюджета за месеца, са разходите по кредитни карта и потребителски заеми.

✓ Над една трета от българите очакват ръст на протестите по икономически причини

<http://www.klassa.bg/news/Read/article/195179-%D0%9D%D0%B0%D0%B4+%D0%B5%D0%B4%D0%BD%D0%B0+%D1%82%D1%80%D0%B5%D1%82%D0%B0+%D0%BE%D1%82+%D0%B1%D1%8A%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BE%D1%87%D0%B0%D0%BA%D0%B2%D0%B0%D1%82+%D1%80%D1%8A%D1%81%D1%82++%D0%BD%D0%B0+%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D1%82%D0%B5+%D0%BF%D0%BE+%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BA%D0%B8+%D0%BF%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%B8%D0%BD%D0%B8>

37% от пълнолетните българи очакват повече протести и индустриални спорове в страната през новата 2012 година, отколкото през изминалата 2011-а.

Данните са от световното социологическо проучване, наречено „Край на годината“, провеждано всяка година от асоциация „Галъп интернешънъл“. Последното издание на проучването, проведено в периода октомври – декември 2011 г., събира мненията на над 52 000 мъже и жени от над 58 държави от всички краища на света.

Миналата година списание „Таймс“ обяви „Протестиращия човек“ за личност на 2011 г. Изминалата година беше изпълнена с демонстрации в цял свят – от размириците в арабския свят през митингите в Русия и Гърция и движението „Окупирай Уолстрийт“. Вместо успокояване на обстановката 55% от общественото мнение по света очакват дори повече и по-масови демонстрации през настоящата 2012 г. Само 13% от анкетираните в 58-те държави по света споделят прогнози за спад в размириците и индустриалните спорове. Една четвърт пък очакват същите по масовост и интензитет протести и обществено недоволство както и през изминалата година.

Страните с най-голям дял от населението, очакващи повече протести и индустриални спорове през новата година, са Ирландия, Франция и Китай. Над 70% от запитаните в тези три държави очакват по-размирна и неспокойна година. Най-неспокойните региони за 2012 г. ще са Северна Азия и Западна Европа, смятат анкетираните. 62% от анкетираните в Северна Азия и 57% от западноевропейците очакват ръст на протестите и индустриалните диспути през следващите 12 месеца.

Австрия е страната с най-големи очаквания за успокояване на обстановката с протестите и демонстрациите. 49% от австрийците са на мнение, че 2012 година ще е по-спокойна по отношение на стачките и обществените недоволства, отколкото беше 2011 г. С подобни очаквания са жителите на две доста далечни от Австрия държави – Афганистан и Ирак

– по 43% от жителите на двете арабски държави очакват намаляване на протестите и демонстрациите през новата година.

Регионът с най-голям дял от населението, което очаква успокояване на общественото напрежение, е именно регионът на Афганистан и Ирак – арабският свят. Една трета от жителите на арабските държави очакват по-малко икономически протести и индустриални спорове през новата година.

България се намира на 41-во място сред 58-те държави, участвали в проучването, по степен на притеснения от протести и спорове на икономическа основа. 37% от българските граждани са на мнение, че през новата година у нас ще има по-голямо обществено недоволство, облечено в протести, митинги, стачки и индустриални спорове. 31% от запитаните българи пък смятат, че новата година няма да се различава особено от изминалата в това отношение. Само 8% от българите очакват намаляване на протестите у нас през новата година.

Изследването „Край на годината“ (End of the Year Poll©) е уникално социологическо проучване, провеждано всяка година от асоциация „Галъп интернешънъл“ в повече от 30 страни в целия свят. То обхваща над 45 000 души от различни континенти на света. „Галъп интернешънъл“ е изследователска верига, която обхваща повече от 100 страни в света.

[Вестник Капитал дейли](#)

✓ **Нова газова отрова за индустрията**

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/02/12/1764876_nova_gazova_otrova_za_industriyata/

Индустрията отново попада под газовия удар на държавния монополист "Булгаргаз", след като дружеството обяви прогнозата си за повишаване цената на природния газ с близо 27% от началото на април. Това означава, че цената за 1000 куб.м газ ще бъде 786.43 лв. без ДДС, което е увеличение от 166.27 лв. Окончателното предложение за промяна ще стане ясно на 9 март, когато дружеството трябва да го внесе за одобрение в енергийния регулатор. Ако "Булгаргаз" запази искането си, а ДКЕВР го одобри, само за година синьото гориво ще отчете 45% поскъпване.

Загуби в името на топлофикациите

Разговорът за цената на горивото се случва по четири пъти в годината, на всяко тримесечие и винаги протича по един и същ сценарий. "Булгаргаз" иска по-голямо увеличение, ДКЕВР предлага по-малко, крайната цена е някъде по средата, а в ролята на губещи традиционно са големите потребители на природен газ – компаниите от сектор индустрия. Бизнесът понася негативи като по-високи разходи, липса на предсказуемост за всяка следваща промяна и най-вече безалтернативност на доставките. Държавно определяната цена на газа прави българските компании силно неконкурентоспособни.

Априлското повишение има връзка и с отоплителния сезон. "Прави се социална политика с парите на индустрията. В сезона на парното, т.е. до април, цените се държат ниски с малко увеличение. После предприятията плащат недостига на приходите при "Булгаргаз", коментира Антон Петров, регионален представител на "Виохалко груп" и председател на Българската асоциация на металургичната индустрия. Според него това е престъпление срещу индустрията. "Убиваме производството, което движи икономиката и плаща заплатите. Вместо да прави социална политика, държавата трябва да мисли за алтернативи", каза още Петров.

Безспорно "Булгаргаз" понася големи негативи от натрупаните огромни дългове от топлофикационните дружества най-вече в София (със задължение около 170 млн. лв.), но и в Шумен, Бургас, Враца, Плевен. Именно увеличаването на цената обаче е част от начините за компенсиране на тези загуби, но за сметка на индустриалните компании.

"Средната цена в Европа на доставките от "Газпром" е 375 долара за 1000 куб.м, и при поисканото от "Булгаргаз" вдигане на цената (бел. ред. до 530 долара) България спокойно може да кандидатства за книгата "Гинес" за държава с най-скъп газ", коментира Васил Александров, съсобственик в "Агрополихим". Торовият завод полза природния газ като суровина и пиковият сезон е точно пролетта. "Като не може да понесем увеличението, ще спрем. И така ще е, докато има монопол", допълни той.

Доводите на "Булгаргаз"

Като причини за поскъпването от "Булгаргаз" посочват нивото на котировките на алтернативни горива на средиземноморски борси, както и съотношението долар - лев. И при двете групи фактори се наблюдава постоянна тенденция към повишаване, отчитат от компанията. Според дружеството допълнително влияние върху поскъпването оказва и преминаването на подземното хранилище в Чирен към попълване на използваните през настоящия отоплителен сезон запаси. За пореден път държавната компания се оправдава и с регулатора - ДКЕВР не приела исканото увеличение за първото тримесечие на 2012 г.

Тъмната страна на цената

Цената на газа се определя по формула, която зависи от пазара на петрол и тежки горива в Средиземноморието. В нея обаче влизат и компоненти като количеството газ, което се купува директно от "Газпром" по цени съгласно подписаното споразумение. При последното договаряне от края на 2006 г. тогавашният министър на икономиката и енергетиката Румен Овчаров уверяваше индустриалните фирми, че с руската компания е договорен график за плавно повишение на цените. Според него общото поскъпване на газа трябваше да е 40% до края на 2012 г. На практика обаче въпросният максимум беше достигнат още през третото тримесечие на 2008 г. Във формулата за определяне на цената участва и количеството, което "Булгаргаз" получава на бартер срещу транзита през България, както и това, използвано от газохранилището в Чирен. Накрая към всички тях се добавят и минималните добиви на газ в страната. Всичко това прави определянето на цената непрозрачно, а необоснованото й вдигане на всеки три месеца се превръща в огромна тежест за бизнеса. Сега предстоят нови преговори с "Газпром" и надеждата на индустрията е, че този път държавата ще намери пазарния и прозрачен начин за изчислението й.

✓ Кои са професиите "звезди"

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/02/12/1764905_koi_sa_profesiite_zvezdi/

Безспорно е - от две-три години намирането на нова работа е трудна задача. Но има и няколко изключения, които идват от развитието на икономиката. Ще ги виждаме и през 2012 г., понеже това са сферите, в които има недостиг на кадри – финанси, IT и общи, нискоквалифицирани служители.

За сметка на това възможностите за работа за хора, които са специалисти в сферата на PR или маркетинга, недвижими имоти или научни сфери като математика, физика или химия, ще останат в графата професии, от които работодателите не се интересуват.

Официалната статистика лови само средната тенденция и професиите са обобщени в едри групи. Затова потърсихме коментари от компании, които се занимават с подбор на персонал (чрез които се търсят основно висши мениджъри), уебсайтове (през които минава наемаването на експерти и средно управленско ниво) и Агенцията по заетостта и бюрата по труда (за по-слабо квалифицираните кадри).

Свободни висини

Ако сте специалист по финанси или в IT сферата, инженер или имате опит като мениджър на център за изнесени услуги, но нямате работа, тогава сте доста рядко изключение, тъй като това са мениджърските длъжности, за които има най-голямо търсене на пазара на труда. При тях работодателите дори са склонни да наддават и да им предлагат все по-големи заплати и бонуси. През миналата година е имало засилено търсене и на мениджъри на вериги магазини, за управление на материални ресурси и доставки, на такива, които се занимават с управление на риска, и др., показват данните на различните компании.

През 2012 г. търсенето на мениджъри за IT, финансови и аутсорсингови дейности ще се запази, категорични са компаниите за подбор на персонал. Има очаквания за динамика и във фармацевтичния сектор, който е сред малкото растящи в кризата. От "Бойден" прогнозира увеличение на търсенето на позиции и за мениджъри, които да се занимават с експортните дейности на предприятията или с развитието на бизнеса.

"Търсенето на маркетинг мениджъри за три години се сви наполовина, но такива с опит в разработването и маркетингането на бързооборотни стоки в момента са още по-ценни и те биха могли да договорят още по-високи нива отпреди", казва Атанас Галчев от Zoom On People, компания за търсене на топ мениджъри.

Експерти и "малки" мениджъри

Ситуацията при експертите и мениджърите на средно управленско ниво до голяма степен преповтаря тази при висшето ръководство – търсят се финансисти и счетоводители, IT специалисти, както и експерти, които да се занимават с поддържане в сферата на телекомуникационните и информационните технологии (предимно такива, които владеят поне един чужд език).

Най-търсените служители средно ниво в сферата на IT сектора са например хора за позиции като младши програмисти, програмисти, администратори на системи за бизнес процеси и др., посочва Яна Стоянова ръководител "Човешки ресурси" в RSM Consulting Bulgaria. В IT сектора се търсят специалисти на различни нива - от стартиращи с минимален опит през такива с опит поне 2 години до доказани специалисти и мениджъри с над 5 години опит в бранша, допълва Ана-Мария Ангелова - старши специалист по подбор на персонал в jobtiger.bg.

В сектора, свързан с обслужване на клиенти, има оферти и за специалисти по продажбите и човешките ресурси. Административните позиции също остават сред тези, за които има най-много обяви.

И категорично – по-рядко се търсят служители за промишлеността и селското стопанство заради икономическите трудности в секторите. С кризата се сви и търсенето на специалисти в сферата на недвижимите имоти и строителството или мениджъри средно ниво в туризма.

Пред бюрото по труда

При по-слабо квалифицираните кадри също не липсва търсене, но и там то е концентрирано в няколко направления – шивачи, продавачи в магазини и сезонна заетост за общи работници в сферата на туризма.

През 2011 г. за поредна година най-много обяви в бюрата по труда – 13 хил., е имало за работниците в шивашкото и текстилно производство, показват обобщените данни, предоставени от Агенцията по заетостта. През цялата година интересът се запазва голям към продавачи в магазини, на пазари, посредници в търговията и продажбите (11 000 места) и преподаватели в училища или учители по професионална подготовка (над 10 200 места), като особено засилено е търсенето на учители около началото на учебната година.

Очаквано обявите за финансисти или юристи в бюрата са малко. Но прави впечатление, че са по-малко от 10 и обявените места за преподаватели във висши училища през 2011 г. (само 2 бройки), както и хора, които се занимават с различни науки като математици, физици, химици.

Мъглата около заплатите

Всеки сам "изработва" заплатата си, тя зависи от неговите професионални качества като опит и квалификация, но понякога и от неговите личностни характеристики, коментират компаниите, които работят в сферата на подбора на кадри. Те уточняват, че е трудно да се посочи средна заплата и за позиция, и за сектор. Първо, защото в повечето случаи една и съща позиция е наричана по различен начин в отделните компании и трудно може да се направи засечка и съответно изчисления. По сектори затруднението е, че за специалистите на различни нива, например в IT сектора, заплащането е различно и ще се появи изкривяване в калкулациите. И все пак...

"Няма заплащане на длъжности, има заплащане на хора с определени качества и умения, които в повечето случаи варират от 1100 лв. до 4500 лв.", казва Надя Василева, управител на Manpower за България, Сърбия и Хърватия по отношение на мениджърските позиции с най-голямо търсене.

"За специалисти в IT сектор на средно експертно ниво нивата са между 2000-3500 лв. Административните позиции на средно управленско ниво са на нива между 800 и 1500 лв.", посочва и Яна Стоянова ръководител "Човешки ресурси" в

RSM Consulting Bulgaria.

В доста случаи работодателите не посочват точна сума, като в заявката за свободно работно място вписват, че заплащането е по договоряне, отчитат от Агенцията по заетостта. Ако се посочва някаква сума, тя е в рамките на средното за съответния сектор

И ако през 2011 г. е имало намаляване или поне задържане на нивото на заплатите, при най-търсените професии дори има увеличение. Резултатите от последното издание на проучването на AIMS Human Capital показват, че в най-активните сектори увеличението на възнагражденията достига 7-8% на годишна база, което е съществен ръст на фона на всеобщия застой на възнагражденията, посочва управляващият съдружник в компанията Мария Шишкова. А според Manpower средният ръст достига дори 25%, без значение от нивото в йерархията.

Ще получи ли повече

В същото време от "Бойден" отчитат намаляване на заплати и бонуси дори и при най-търсените професии с около 10% в последната година, като в много от случаите бонусите дори са били "спестени". "Очаквам обаче тази година политиката по бонусите да се реструктурира и те да играят значителна роля в заплащането на висшите мениджъри", казва Даниела Осиковска, управляващ партньор в компанията.

От RSM Consulting Bulgaria отчитат, че поне при най-търсените позиции не се наблюдава промяна по отношение на изплащането на бонуси. Иначе през 2012 г. за всички остава надеждата да си запазят не просто бонуса, а в някои случаи и работата или поне да успят си намерят такава. А ако искате да бъдете по-конкурентни на пазара на труда, инвестирайте в езикови обучения или такива, свързани с новите тенденции – финанси и нови технологии, препоръчват специалистите.

✓ Работещите на трудов договор продължават да намаляват

http://www.capital.bg/biznes/kompanii/2012/02/12/1764809_raboteshtite_na_trudov_dogovor_produljavat_da/

Броят на работещите по трудово и служебно правоотношение, които представляват най-голямата част от заетите, продължава да намалява и през декември, макар че се наблюдава забавяне на спада. С 0.7% по-малко са били наетите през последния месец на 2011 г. в сравнение с година по-рано, показват предварителните данни на Националния статистически институт (НСИ). Увеличението на средната работна заплата, което се отчита, също не е повод за оптимизъм, тъй като се дължи на странични фактори, твърдят икономисти.

Още не сме стигнали дъното

С общо 15.4 хил., или 0.7%, са намалели наетите за последната година. Към края на 2011 г. на трудов договор са работили 2.132 млн. души спрямо 2.148 млн. през декември 2010 г. Очаквано сред най-засегнатите са работещите в строителството, които за година са намалели с 6.7%. Като брой най-много хора са останали без работа в преработващата промишленост - общо 18.9 хил., както и в сектора на търговията и ремонта на автомобили и мотоциклети, където наетите са намалели с 11.7 хил. Въпреки това тези два сектора остават с най-голям относителен дял на наетите. Те осигуряват работа съответно на 22.7% и 18.1% от всички работещи на трудов договор.

"Данните показват, че загубата на работни места продължава", коментира Георги Ангелов, старши икономист в института "Отворено общество". По думите му положителното е, че се забавя темпът, с който намаляват работните места, но въпреки това явно още не сме стигнали дъното.

Понижение се отчита и за последните три месеца, като броят на наетите намалява с 56.4 хил. души, или с 2.6%. Така към края на декември на трудов договор са работили 2.132 млн. души спрямо 2.189 млн. през септември.

По-високи заплати, но не съвсем

На годишна база средната месечна работна заплата през последното тримесечие на 2011 г. се е увеличила с 4.9% до 727 лв., показват още данните на НСИ. Най-голямо повишение са получили работещите в сектора на създаване и разпространение на информация и творчески продукти и далекосъобщенията (23.5%), както и в професионалните дейности и научните изследвания (21.9%). В сферата на недвижимите имоти обаче заплатите са намалели със 7%, без да се отчита инфлацията. Въпреки това числата не означават, че заплатите са се повишили. "Когато има съкращения, те най-често засягат нискоквалифицираните и нископроизводителните кадри, за да могат фирмите да си запазят квалифицираните хора, които са им нужни дългосрочно", каза Ангелов. Освен това най-много загуба на работни места има именно в секторите със сравнително ниски заплати, а не във високо платените. По думите на Ангелов средната заплата се вдига не толкова защото някой получава повече, а защото по-нископлатените работници си отиват. За ръста на средната заплата влияние оказват и някои административни фактори като минималните осигурителни прагове, които автоматично вдигат доходите на най-ниските нива. Не без значение са и бонусите, които често се раздават в края на годината. Така например, изчислено на месечна база, средната заплата е нараснала от 706 лв. през октомври до 752 лв. през декември. Според Ангелов някои фирми, особено експортно ориентирани, вероятно са раздали по-щедри бонуси за Коледа.

Кой взима най-много

Най-добре платени остават специалистите, които се занимават със създаване и разпространение на информация и тези в телекомуникациите. Средната месечна заплата при тях е 1616 лв. през декември, като се увеличава с над 300 лв. за последната година. Работещите в енергийния сектор се нареждат на второ място, а малко зад тях са финансистите и застрахователите. Най-малко се плаща за административни дейности, както и в хотелиерството и ресторантьорството. Над средната е заплатата в държавното управление, където служителите са получили по средно 924 лв. през декември. Като цяло в обществените сектори официалното заплащане е по-високо, отколкото в частния - 810 спрямо 695 лв. Неофициално обаче доходите на заетите в частния сектор са по-големи, просто работодателите не декларират цялата сума, за да си спестят плащането на осигуровки.

Прогнозата кога България ще стигне дъното и работните места ще започнат да се увеличават е трудна. Министерството

на труда и социалната политика например очаква тази година да има ръст на заетите. "Може би ще се случи през следващите 12 месеца, а може да се случи и малко по-късно", коментира Георги Ангелов. По думите му всичко зависи от това как ще се развива притокът на инвестиции. Поток от капитали обаче засега не се задава.

Вестник Капитал

✓ Димана Ранкова: Няма доказан по-добър начин за приватизация от фондовата борса

http://www.capital.bg/biznes/finansi/2012/02/09/1763306_dimana_rankova_niama_dokazan_po-dobur_nachin_za/

Как оценявате започналата борсова приватизация, след като няколко пъти наскоро от самата комисия се изказаха мнения против нея?

В края на 2011 г. станяхме свидетели на първата от години борсова приватизация на държавни пакети и по-конкретно на EVN. Според мен това е един от необходимите катализатори за развитие на капиталовия пазар и за продажба на държавни активи. Няма доказан по-добър начин за приватизация от фондовата борса. Това е методът, при който тя се извършва прозрачно, а следователно и при пълна защита на инвеститорите и на обществения интерес. Също на борсата в най-висока степен може да се постигне реална пазарна цена, формирана чрез реално търсене и предлагане. Така че е удачно този процес да продължава. С това изразявам личното си мнение и то е резултат на видяното през годините.

А на какъв етап е процедурата при другите две електроразпределителни дружества – на Е.ОН и СЕЗ?

Подготовката на другите две ЕРП, за чиято борсова приватизация усилено се говореше през 2011 г., е в напреднала фаза, вероятно скоро може да очакваме представянето на документите им в КФН.

Какво е състоянието на играчите на капиталовия пазар в момента? Има ли наистина "20 фалирали брокера", както беше коментирано от председателя на КФН в скорошно негово телевизионно интервю?

Ясно е, че участниците на капиталовия пазар след 2008 г. извършват дейността си в нестабилна макроикономическа среда и изпитват сериозни трудности. Това е продължение на общите процеси и глобалната икономическа и финансова криза. Също вярно е, че капиталовият пазар е огледало на реалната икономика и негативните тенденции от реалната икономика му влияят пряко. Все пак считам, че към края на 2011 г. могат да се отчетат отделни положителни тенденции, макар растежът да е неравномерен и бавен.

Активите, управлявани от управляващите дружества и дружествата със специална инвестиционна цел, нараснаха спрямо 2010 г.

Темповете на спад през 2011 г. при пазарната капитализация на фондовата борса намаляват спрямо 2008 г. както процентно, така и като абсолютна стойност, макар че повишението е незначително.

За инвестиционните посредници също има отделни положителни тенденции - увеличава се стойността на техните активи, както и на клиентските активи. Сега има 52 небанкови посредници, като значително повече от тях завършват 2011 г. със счетоводна печалба, чийто общ размер надхвърля 6 млн. лв. Вярно е, че има загуба от 3 млн. лв. при по-малък брой посредници, но това не означава все пак, че те са във фалит. Съгласно последните неаудитирани данни към 31 декември 2011 г. активите им се увеличават спрямо същия период за 2010 г. с над 600 млн. лв. и сега надхвърлят 4.7 млрд. лв. Клиентските активи също бележат увеличение с над 900 млн. лв. и надхвърлят 4.5 млрд. лв. Това показва сравнително доброто им състояние, макар че секторът изпитва сериозни трудности.

Няма посредници, които да са в нарушения на изискванията за капиталова адекватност. Почти всички поддържат и достатъчно ресурс за покриване на присъщите за дейността им рискове, включително и за текущите им задължения. До момента с провежданата си надзорна политика дори при тези сериозни трудности КФН не е допуснала фалит на инвестиционен посредник или управляващо дружество.

Комисията готви промени в Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК), с които да "регламентира изискванията за стандартизирано и опростено оповестяване на информация от публичните дружества" както е записано в проектопрограмата за защита на потребителите на небанкови финансови услуги. Какво означава това, след като публичните дружества и сега имат стандартен формат за разкриване на информация?

В момента наистина се подготвят изменения в ЗППЦК, като конкретният повод за "отваряне" на закона са новите европейски изисквания към проспекта и информацията, които публичните дружества оповестяват. Целта е да се повиши ефективността на съществуващите изисквания.

Става дума за резюмето към проспектите, което трябва да е ясно, четимо и достъпно за инвеститорите. Целта е по-лесното възприемане на информацията и по-лесното вземане на инвестиционно решение. Действително и сега има стандартизирана форма за разкриване на информация - както първоначално при проспектите, така и при последващата отчетност. Всъщност съществуващите изисквания към резюмето на проспектите за лесно и разбираемо представяне на информацията се допълват, но в никакъв случай не се внасят генерални промени в тази част на закона спрямо досегашната уредба.

Готвят ли се други промени в закона? Какви са те и защо ги предлагате?

Има отдавна натрупани други проблеми от практиката, така че за мен е логично да се ползват настоящите промени в ЗППЦК и да се извърши по-сериозна законова ревизия. Уредбата на публичните дружества не е преразглеждана вече 10 години, което е достатъчно дълъг период за отчитане на проблеми от практиката.

Трябва да се ревизират отделни текстове в частта за търговите предложения. Настоящата уредба е създадена през 2002 г., наложена е бързо и без достатъчно обсъждания в парламента. Отличава се с рестриктивност, логически противоречия и правни празноти. Също така е в разрез с принципи на директивата за търговите предложения. Затова вече са нужни законови промени. Например при едновременно преминаване на различните прагове на контрол - 50 и 67%, е логично да се направи едно търгово предложение. Това е и с цел намаляване на административната тежест, към което КФН като регулатор трябва да се стреми. Обратното е "свръхконтрол", който не е познат нито на директивата, нито на други

национални законодателства от страни с развит или развиващ се капиталов пазар. Няма логика да се затрудняват придобиванията на публични дружества или да се стимулира заобикаляне на режима чрез предварително анонимно закупуване на значителни пакети от пазара извън правилата на търговото предлагане.

Също така за разлика от директивата и познатите практики от Европа, Америка и Азия ЗППЦК не предвижда възможност за отправяне на предварително търгово предложение за придобиване на контрол и успешното му провеждане да има същите последици като задължителното търгово предложение. Трябва да се отбележи и необходимостта от преразглеждане на уредбата при т.нар. пълзящо изкупуване. Вярно е, че част от тези проблеми сме решили временно чрез наредби на КФН в периода 2005 - 2008 г., но те трябва да получат своето разрешение и в закона, доколкото той е значително по-стабилен и авторитетен нормативен акт.

Считам също, че е необходима работа и в частта на по-добро корпоративно управление, засилване на административно-наказателната защита при неразкриване на информация и евентуални изменения в статута и изискванията към независимите директори и директорите за връзки с инвеститорите.

Отделно следва да се обмислят определени критерии за отписване на дружества, което е стара тема за инвестиционната общност, но до момента не е постигнат консенсус. Критериите трябва да са балансирани, да отчитат интересите на всички акционери, но и да се изправят наследените от години проблеми от масовата приватизация. Има дружества, които са еднолични или със силно ограничен брой акционери, които дори да постигнат единодушно решение за отпадане на публичния характер на дружеството, все пак в момента не могат да го направят - а в това няма логика. Възможна е промяна и в режима на оповестявания във връзка с публични предлагания и с цел скъсяване на различни процедури.

Участниците на пазара отдавна говорят и за промени в разпоредбите на облигационните емисии. Тук предвижда ли се промяна?

Трябва да се обсъдят предлаганите от асоциациите предложения за промени в частта на облигационните емисии и въвеждане на изисквания към довереника на облигационерите и даване за него на повече права с цел защита на облигационерите. Включително в продължение на наша оповестена практика да се въведат изисквания в проспекта детайлно да се описват условията и реда за извършване на промени в първоначалните параметри на облигационните емисии.

Но за всички тези идеи скоро ще има проект за промени в закона, който да предложим за широко обсъждане в КФН и с всички заинтересувани лица.

Имаше идея да се криминализира търговията с вътрешна информация и манипулирането на капиталовия пазар.

Работи ли се по подобна идея?

Това отдавна се обсъжда, но досега няма законодателно решение за България. Принципно много законодателства са го възприемали назад през годините, като сега се обсъжда въвеждане на такава отговорност на ниво целия ЕС, като е заложено да се случи за след 2 години. Това означава, че ще се предвиди и тук, макар досега българският законодател да е третираше пазарните манипулации само като административно нарушение. Принципно е ясно, че пазарните злоупотреби са сериозни нарушения със значителни вредни последици, поради което трябва да има адекватност на нарушение и наказание.

Какви са приоритетите на комисията за подпомагането на устойчивото развитие на капиталовия пазар през тази година?

Има много мерки в краткосрочен и дългосрочен аспект, които могат да стимулират развитието на капиталовия пазар. Негов проблем от години е слабата ликвидност. Същевременно той следва да е реална алтернатива на финансиране на българските компании спрямо традиционното банково кредитиране. За целта са възможни различни стимули. Например да се въведат дистанционни способности за комуникация между инвестиционните посредници и техните клиенти, което с промените в наредбите на КФН за дейността на инвестиционните посредници от 2011 г. вече е постигнато във висока степен.

Да се удължи търговската сесия, което сега се дискутира между БФБ и заинтересованите асоциации и е предстоящо в скоро време.

Също въвеждане на маржин поупките и късите продажби. И сега съществува регулация за този вид търговия, но явно липсата на реална такава търговия говори за проблем с качеството и разнообразието на предлаганите активи. Отделно все още не е въведена системата към депозитара, която да обезпечи сетълмента по къси продажби, даването на заем и връщането на взети на заем финансови инструменти, което е изисквано с наредбата на КФН от 2008 г.

Категорично предлагане на нови видове финансови инструменти. Действително част от дефицита на доверие към финансовите пазари беше продиктувана от злоупотребите и подценяването на рисковете при "екзотичните" инструменти, но това не означава, че те трябва да се пренебрегват. По-скоро трябва да се завиши регулацията при търговия с тях, тяхното отчитане и съответно провизиране.

Други възможни мерки за повишаване на пазарната ликвидност - разбира се, това са нови големи компании на борсата - практиката е доказала, че това може да е необходимият катализатор за повторно възраждане на българския капиталов пазар.

Непрекъснато трябва да се работи и за намаляване на транзакционните разходи (комисиони и такси по сделките). Казвам това в контекста на сегашните обсъждания на европейско ниво за въвеждане на нов данък при борсови транзакции. Ние от около 10 години сме създали благоприятно данъчно третиране на борсовите сделки, което даде тласък в развитието на пазара, и затова трябва да отстояваме тази позиция.

А улесняването на двойните листвания на дневен ред ли е?

Трябва да се работи и по практическото осъществяване на двойни листвания. Това от години нормативно е възможно,

но има технологични проблеми в приключването на такива сделки. Към момента няколко български дружества имат достъп до полския фондов пазар, има заявени намерения и за други европейски пазари, конкретно към Румъния. Затова в момента се работи по технологичното свързване на двата депозитара - българския и румънския, за да се гарантира приключване на сделките. Има в съвсем начален етап заявено и обратното - чуждо дружество да извърши двойно листване тук, в България.

Вярно е, че двойните листвания имат разностранен ефект върху пазарната ликвидност. Има риск ликвидността да се насочи към по-големия пазар. Но пък дружеството получава популярност, стимулира се възприемането на добрите корпоративни практики и се привличат допълнително инвеститори. Тоест подобни двойни листвания принципно са позитивни за ликвидността и на малкия пазар, а за конкретните дружества се повишава тяхната "видимост" за инвеститорите.

Друга важна тема е промяната в инвестиционните възможности на Сребърния фонд. Тук също като че ли няма единна позиция на комисията... Вие какъв ефект очаквате от позволяването на Сребърния фонд да инвестира в български книжа?

По темата мога да изразя само личното си мнение. Тя е стара и дискусии по нея имаше още през 2009 г.

Според мен това може да е един от необходимите катализатори за възраждането на българския капиталов пазар, което обаче не изключва да се обмислят и предвидят различни гаранционни механизми.

В момента е забранено на Сребърния фонд да инвестира в България, като така не се позволява на пари, спестени от българския данъкоплатец, да бъдат инвестирани отново в българската икономика. Възможни са различни механизми за минимизиране на различни рискове. Например средствата на фонда да се вложат в различни по вид финансови инструменти - ДЦК, акции, облигации, др. Отделно не е необходимо целият фонд да се инвестира в български инструменти, а само някаква част от тях. Могат да се въведат критерии, напр. за ликвидност към инструментите, в които могат да се инвестират средствата му.

Да се гарантира професионалното управление на фонда чрез неговия управителен съвет и широката представителност на различни лица и институции. Всичко това едва ли е изчерпателно. Важното е обаче да има нови възможности пред портфейла на Сребърния фонд, каквито опции към момента липсват. Важното е да се увеличава доходността и тези пари да работят за българската икономика.

А докъде са промените в регулациите на Централния депозитар, които, макар и технически, са важни за нормалното функциониране на пазара?

В началото на 2012 г. са одобрени промени в правилника на Централния депозитар, които касаят директивата за окончателност на сетълмента. Става въпрос за развиване на основния принцип за необратимост и неотменяемост на борсовите сделки. И досега съществуваше аналогична уредба, но чрез правилника тя е по-подробна.

Същевременно сме изисквали цялостно преразглеждане на правилника, насочено към намаляване на тежестта за лицата, ползващи услугите на депозитара, отразяване на актуална правна рамка, както и решаване на практически проблеми във връзка с отчитането на репо сделките.

[Вестник Сега](#)

✓ **Праговете за малки и средни фирми ще се повишат**

<http://www.segabg.com/article.php?id=588818>

България ще подкрепи предложението на ЕК за нова директива, с която да се намали административната тежест върху фирмите при изготвянето на финансовите им отчети. Това стана ясно на заседание на Министерски съвет миналата седмица. Промяна ще има в начина, по който се определя дали едно предприятие е средно, малко или микро. Проектът предвижда праговете значително да се повишат. Така голяма част от предприятията, които сега в България се класифицират като малки и средни, ще станат микро и няма да имат нужда от одитиране ежегодно. "Това от една страна е добре за предприятията, защото ще им се спестят около 300 млн. лева годишно. От друга, не е добре за одиторите, които ще загубят 300 млн. лева годишно", обясни икономическият министър Трайчо Трайков. Той уточни, че България ще иска праговете да не се вдигат драстично, за да не преминат прекалено много компании от едната в другата категория.

Според зам.-министъра на финансите Владислав Горанов проектът крие рискове при високата степен на сивата икономика у нас. "При голямо повишение на праговете, около 97% от всички действащи дружества и почти 100% от едноличните търговци ще станат малки предприятия, ще съставят съкратени финансови отчети, няма да се одитират. Така понятието одит ще се обезсмисли, защото в обхват на задължителен отчет ще попаднат много малко компании", смята Горанов.